

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Educația pietății

P. S. S. Părintele Episcop Andrei a dat pentru conferințele preoțești din Eparhia Aradului subiectul: Mijloacele pentru adâncirea și dezvoltarea evlaviei; — o temă pe cât de neglijată, pe atât de însemnată. Tot P. Sfinția Sa, cu prilejul adunării Asociației Clerului „A. Șaguna” din despărțământul protopopiatului Arad, ținută la 3 Aprilie c. a vorbit, cu o bogăție de exemplificări, despre rolul și necesitatea evlaviei în viața preotului și a cântărețului.

Ochiul ager al P. Sfinției Sale a observat multe din lipsurile și trebuințele vieții duhovnicești ale preotului de astăzi; și le caută remedii de îndreptare. Intre aceste remedii, pietatea este „începutul tuturor începuturilor”, cum s'a exprimat P. S. Sa.

Ce este pietatea? Mântuitorul și Domnul nostru Iisus Hristos ne cheamă, cu o dumnezeiască bunătate de inimă, la sânul său și ne spune: „Învățați-vă dela mine, că sunt blând și smerit cu inima” (Mat. 11,29). Bunătatea, blândețea și smerenia, unite într'o inimă de creștin adevărat, — iată evlavia.

Virtutea aceasta este caracteristica sfinților și peste tot a vieții duhovnicești. „Dumnezeu este Duh” (Ioan 4,24). Spiritualitatea sau viața trăită în comunitate cu El este o viață religioasă, duhovnicească, mistică; este o viață cucernică.

Pietatea este un aspect al seriosității lăuntrice, o calitate a omului duhovnicesc; e o viață trăită în duh, o lucrare de înduhovnicire, care se face treptat, prin educație și prin ucenicie, adică prin sf. Taine, prin rugăciuni, cântări, ingenuncheri, plecarea capetelor, facerea sf. cruci, umblarea prin biserică etc. toate săvârșite cu atenția și cu respectul cuvenit lui Dumnezeu și tuturor lucrurilor și exercițiilor spirituale.

Pietatea arată sinceritatea sentimentelor religioase și umilința în fața preabunului Dumnezeu.

P. Sfinția Sa — în afară de Liturghier și Molitfelnic — n'a indicat preoților alte cărți pentru studiul pietății; le-a cerut în schimb să-și cerceteze fiecare conștiința și să scoată fiecare din comoara sufletului său, din experiența sa religioasă, mijloacele și elementele pietății adevărate.

Și într'adevăr, evlavia nu se studiază din cărți. Dacă e vorba de cărți, ea ne trimite la cărțile bisericești (cărțile de ritual), la cartea de rugăciuni și la puținele „cărți duhovnicești” pe care le avem (Patericul, Hristoitia, Filocalia, Cartea foarte folositoare de suflet, Urmarea lui Hristos, Sf. Scriptură...)

Pietatea ne întoarce privirile dinafară înlăuntru, dela carte la suflet, dela rugăciunea cântată la rugăciunea ce se face „din minte în inimă”, — dela vorbă la tăcere și reculegere. În felul acesta oamenii cari nu au preocupări sufletești serioase, religioase, nu sunt și nu pot fi oameni evlavioși. Nici oamenii cari vin la biserică să flecărească în timpul sfintelor slujbe, nici oamenii răi și ușuratici: vanitoși, cartofori, afaceriști, vicleni, glumeți sau de cafenea, nici oamenii care înjură în loc să se roage, cari nu mai ingenunchează, cari nu-și mai pleacă fruntea la binecuvântare și nu mai postesc și peste tot vițioșii, nu au sentimente de pietate.

Evlavia este virtutea vameșului și a tuturor sfinților.

Unul dintre cei mai mari învățători ai pietății este sf. Efrem Sirul. În rugăciunea care îi poartă numele se cuprinde miezul tuturor învățăturilor pentru evlavie:

— „Doamne și Stăpânul vieții mele, duhul trândăviei, al grijii de multe, al iubirii de stăpânire și al grăirii în deșert, nu mi-l da mie. Iar duhul curățeniei și al gândului smerit, al răbdării și al dragostei, dăruiește-l mie, slugii tale. Așa, Doamne Împarate, dăruiește mie să văd greșelile mele și să nu osândesc pe fratele meu, că binecuvântat ești în vecii vecilor. Amin.”

Rugăciunea aceasta e cel mai cuprinzător tratat asupra evlaviei. Intreagă psihologia evlaviei se cuprinde în ea, cu toate mijloacele pentru cultivarea și adâncirea ei.

Fiecare cuvânt din rugăciunea sf. Efrem Sirul este un accent de evlavie, un semn de evlavie, o chemare la evlavie, sau o înlăturare a piedicilor din calea evlaviei. Rostită cu atenție, rar, cu o mică pauză după fiecare invocare și după fiecare virgulă, rugăciunea aceasta minunată învăluie sufletul în vraja cucerniciei, trezește în noi sentimentul religiei și ne ajută la percepția misterului divin.

Evlavia este o virtute recomandată și necesară îndeosebi preotului. Sf. Ap. Pavel scrie ucenicului Timotei: „Tu, omul lui Dumnezeu, fugi de acestea (iubirea de argint și poftele vătămătoare) și urmează dreptatea, evlavia, credința, iubirea, răbdarea, blândețea“ (I. 6,11).

În lumina preocupărilor mistice și a dezvoltării evlaviei — și nu în alt sens — este chemată Cucernica preoțime să înțeleagă grija deosebită ce o are P. S. S. Părintele Episcop Andrei, de o parte pentru a reface disciplina ca-

nonică în Eparhie, iar de alta pentru a reabilita cântarea bisericească (religioasă, pioasă) și slujbele liturgice prin tipărirea de cărți rituale și cântări pe note și prin supravegherea atentă ca ele să se execute cu toată cuviința. (De aceea, în paranteză fie zis, când unii preoți au refuzat coletele Diecezanei cu cârticica Acatistului și Paraclisului, au refuzat un mijloc ideal pentru cultivarea pietății în popor). Fără cultivarea pietății, în noi și în popor, cele mai laudabile strădanii pastorale și ambiții misionare, rămân aproape reci și neroditoare. Toate se cere să meargă paralel: îndemnul cu colportajul, predica cu fapta, sfințenia slujbelor cu pietatea sentimentelor, mișcărilor și a tuturor actelor liturgice. Altfel trăim viața religioasă numai la periferie și păgubim.

Acum, întrăm în săptămâna Patimilor. Săptămâna aceasta e cea mai bună școală a evlaviei, cel mai potrivit timp pentru educația pietății. Fie ca în curgerea ei să slujim Domnului cu frică, cu cutremur și cu toată evlavia, ca ziua Învierii să ne afle și în privința aceasta renăscuți și înnoiți.

Păstorul de suflete cu zel apostolesc

(după Dr. Kramer V. trad. de Szanyi F.)

Meditația, exercițiile duhovnicești, lectura religioasă.

Meditația ocupă, fără îndoială, un loc de frunte între mijloacele prin cari păstorul de suflete își păstrează și își dezvoltă zelul apostolesc. Sf. Apostol Pavel spune că dreptul trăiește din credință. Cu alte cuvinte, toate gândurile sentimentele, cuvintele și faptele lui isviresc din adevărurile credinței. Viața omului drept e rodul credinței sale. Adevărurile de credință, însă, numai atunci pot avea influență binefăcătoare asupra vieții noastre, asupra sentimentelor și a faptelor noastre, când ele ajung, ca adevăruri vii, în inima noastră. Nu-i destul să le cunoaștem, ci ele trebuie să stăpânească inima noastră și s-o determine la fapte. Cu cât e cineva mai temeinic orientat asupra adevărurilor de credință, cu atât mai temeinic va pătrunde natura lor tainică; cu atât mai bine va cunoaște frumsețea și puterea lor înaltă, tare și încurajatoare.

Sunt preoți cari cunosc, din fir în păr, toate învățăturile credinței, dar trăiesc așa, ca și când n'ar fi auzit de ele, niciodată. Aceasta provine din faptul că nu și-le pun la inimă și nu meditează, de loc, asupra cuprinsului lor. Numai prin meditație poți ajunge în posesiunea deplină a adevărului și numai astfel adevărul poate să-și atingă

scopul. Acesta e motivul pentru care toți bărbații luminați de Dumnezeu o recomandă, cu toată căldura. Meditația e unul din cele mai strălucite mijloace ale perfecțiunii.

Preotul, care, în urma funcțiunii sale, e chemat, mai mult ca oricine, la cea mai înaltă desăvârșire, nu-i permis să desconsidere meditația. Sunt, însă, preoți cari *se scufundă, până'n gât, în marea ocupațiilor lumești* și, de dimineața până seara, numai cu acestea se ocupă. Se obișnuiesc cu ele, în așa măsură, încât nu mai află timp pentru a-și hrăni evlavia cu hrana meditației și a deprinderilor sufletești. *Nu se pregătesc pentru serviciul divin cum se cuvine, servesc cu grabă și fără evlavie*, n'au tragere de inimă pentru cultul sf. Cuminecături, nu cetesc, se spovedesc rar și foarte superficial etc. Prin urmare, nu-i de mirat dacă viața unor astfel de preoți se scufundă într'o serie de formalități evidente. În aceasta situație se găsesc unii preoți și, cu toate acestea, se simțesc liniștiți, căci diferitele distracții nu le lasă timp să arunce o privire serioasă asupra stării lor sufletești.

Păstorul de suflete cu zel apostolesc, cunoscând aceasta primejdie, își întărește puterile, cu

răvnă și statornicie, prin ajutorul meditației. O face aceasta fiindcă știe că neglijența sa, în privința meditației, poate avea urmări păgubitoare, în privința păstoririi sufletelor și fiindcă cunoaște importanța ei cea mare. Influența binefăcătoare pe care o exercită meditația asupra vieții preotului se poate cunoaște din activitatea lui pastorală. Preotul numai atunci va putea să vestească adevărurile de credință, în așa chip încât oamenii să le primească în inima lor, când, printr-o meditație temeinică, și-le adâncește în sufletul său și învață a se însufleți pentru ele. E mare deosebire între predica preotului care, prin meditație, a învățat să cunoască adevărurile credinței și între a aceluia care neglijează meditația. Cel dintâiu vorbește din inimă, învață ca unul ce are putere; din predica lui se revarsă inspirația și ungera, cari pun în mișcare inimile oamenilor. Așa se prezintă el și când are de a face cu singuratici indivizi. Dimpotrivă, predica preotului, care nu obișnuște să mediteze, face asupra oamenilor impresia unei lecțiuni, învățată pe dinafară; e lipsită de acea putere de convingere, care isvorește numai dintr-o inimă însuflețită după adevăr; e rece și ca atare și pe ascultători îi lasă reci. Chiar dacă frumusețile literare, aranjarea materialului cu meșteșug și o predare plăcută și bine studiată ar produce oarecari impresii bune, totuși, de cele mai multe ori, rezultatul este egal cu nimic. Acesta e încă un motiv care trebuie să-l determine pe preotul zelos să considere meditația ca cea mai mare îndatorire a sa. Și-o fixează, deci, în ordinea de zi și nu se va scuza, niciodată, că n'are vreme s-o facă, deoarece-i convins că fiecare preot, dacă are intențiune curată, găsește timp destul și pentru dânsa. Pentru mâncare și beaură găsim vreme destulă, în fiecare zi; trebuie, însă, să știm că meditația are mai mare valoare pentru suflet, decât mâncarea și beutura pentru trup.

Prin urmare, preotul zelos, dimineața, la ora fixată, începe și-și face meditația obișnuită și nu se scuza că nu știe s-o facă, fiindcă nu-i lucru mare a-ți fixa atențiunea, timp de un sfert de oră, asupra unui subiect, ales de mai înainte. Chiar dacă prin meditația sa n'ar reuși, întotdeauna, să pună în mișcare sentimentele cele mai nobile din fundul inimii sale, totuși năzuința lui benevolă și tragerea lui de inimă spre aceasta deprindere, fiind bineplăcute înaintea lui Dumnezeu, nu vor fi lipsite de răsplată și binecuvântare. Dacă preotul, prin puteri proprii, nu-și poate câștiga răvna necesară pentru meditație, e consult să cetească vre-o carte, în acest scop. Cetețindu-o și cerând ca ajutorul lui Dumnezeu să facă roditoare meditația lui, desigur că se va alege cu folos sufletească.

Păstorul de suflete ia parte și la *exerciții duhovnicești*. Având în vedere ce folos mare îi pot aduce, își face muștrări de conștiință, dacă pierde aceste prilejuri scumpe. Poate avea el intențiuni bune și sentimente ireproșabile. Acestea, însă, în urma schimbării diferitelor împrejurări, ușor pot să scadă, inima lui să ajungă copleșită de nepăsare, rugăciunile lui să fie lipsite de evlavie, să nu mai fie punctual, în ceea ce privește respectarea ordinea de zi, să nu-și împlinească cu punctualitate agendele pastorale și să nu mai aibe inspirație și poftă de lucru. Preotul simte părere de rău pentru aceasta situație, se silește să iasă din curse, simte nevoie de o temeinică învoire sufletească. Acestea, însă, nu se pot realiza decât prin exerciții duhovnicești.

Cu prilejul exercițiilor, preotul, ieșind din sgomotul vieții zilnice, și din cercul distracțiilor și al ocupațiilor obișnuite, sub influența binefăcătoare a singurătății, începe să scruteze, prin meditație adevărurile zguduitoare ale credinței. Îndatoririle chemării sale se prezintă, atunci, înaintea ochilor lui sufletești, în colori mai vii, iar greșelile făcute, în diferitele sale direcții, se adâncesc mai tare în inima lui. Intențiunile lui cele bune vor deveni mai tari și se va întoarce, ca renăscut, la ocupațiile lui de mai înainte. După exerciții, toate merg mai bine, preotul își ține mai punctual ordinea de zi, se roagă mai cu evlavie, nu neglijează meditația zilnică, se pregătește pentru predică și catehizare, reia firul intrerupt al studiului, cruță timpul și dă dovadă de cumpătate, în privința plăcerilor trecătoare. Efectul exercițiilor se simte și în păstoria sufletelor. Experiența a arătat că în urma lor sporște binecuvântarea.

Păstorul de suflete cu zel apostolesc nu lasă din programul său de activitate zilnică nici *cetețirea cărților cu conținut edificator*, cari, pentru viața lui sufletească, au un rol, tot atât de mare ca și meditația. Lectura religioasă aduce vioiciune în viața lui, îl încurajează spre bine, îl învață să meargă pe calea desăvârșirii creștine și îi pune la îndemână mijloacele necesare pentru atingerea acestui scop și, în fine, îi oferă mângăere în valurile furtunoase ale vieții. Când cetețim scrierile în cari bărbați luminați de Dumnezeu și-au eternizat rezultatul meditațiilor lor și experiențele câștigate, în cursul unei vieți bineplăcută lui Dumnezeu, atunci stăm de vorbă, sufletește, cu ei și acest lucru nu se poate să nu aibe efect binefăcător asupra sufletului nostru. Proverbul zice: Spune-mi cu cine te împretinești, și-ți voi spune cine ești.

Păstorul de suflete cu zel apostolesc cetește, cu mare plăcere, viețile Sfinților, cari strălucesc,

întocmai ca niște stele, pe ceriul sfintei noastre Biserici și ne servesc, ca pilde de viață, aici pe pământ. Apoi, cu multă plăcere, cetește Sf. Scriptură, îndeosebi pe aceea a T. N. care e un tezaur de cugetări sublimе și învățături strălucite. De aici își culege el acel capital, bogat de care are nevoie, în predicile sale. Nu cetește ca să se distreze ci ca să învețe și să se perfecționeze în cele bune. Niciodată nu cetește prea mult. După ce cetește, meditează asupra celor cetite, apoi, le închide în cetatea inimii sale, ca să le aibe întotdeauna la îndemână.

S. Ș.

Lângă piciorul Crucii Tale Doamne!

Stau astăzi lângă piciorul Crucii Tale. Cu brațele mele nemernice am îmbrățișat-o. O spal cu lacrimi de căință și o șterg cu părul capului meu, ca Magdalena picioarele Tale; cu buze prihănite o sărut; Crucea Ta Doamne! Crucea pe care eu și semenii mei Ți-am pus o pe umeri; Crucea, pe care Te-am silit să-o duci, din pretoriu până sus, la locul Căpășinii. Lemnul ei verde și nestrujit picura încă reveneală din brațele retezate, căci abia cu câteva clipe fusese doborât din pădure.

Sub tinerețea, prospețimea și greutatea, pe care nu le jupuișe încă soarele și vântul, de trei ori ai îngenunchiat. Dar, mai mult decât greutatea Crucii, Te a îngreuiat și îngenunchiat greutatea amărăciunii păcatelor noastre, pe cari le-ai luat cu Tine. Sub greutatea lor, de trei ori Te-au biciuit să Te scoli și să mergi mai departe. Pe fața Ta, sudoarea se amesteca cu sânge, pe care mironosița le-a cules în năframă, care a rămas purtătoarea sfântului Tău chip, din clipa aceea.

O, Doamne! M'am așternut la piciorul Crucii Tale, pe care te au răstignit! Cum să nu mă îngrozesc când știu că eu sunt făptașul! In îngenunchierea mea înfiorată, simt o muche de ciocan, pe care a mănuesc răstignitorii... Cu ea am bătut cuele picioarelor Tale. Mâna Ta eu am ținut-o, de nu mă poate, astăzi, binecuvânta. Cununa de spini pe cap, tot eu Ți-am așezat-o. Te-am adăpat cu oțet amestecat cu fiere împreună cu paznicii; împreună cu ostașul Te-am insulțat și am văzut cu el izvorul preacuratului Tău sânge. Lângă lemnul Crucii Tale, de-atunci, mereu îngenunchez, de mâncate 'n zorii zilei și până târziu în noapte.

Astăzi, ascult glasul Tău: „De voește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să urmeze Mie” (Matei 16, 24).

Știu, Doamne, că și mie mi-ai dat o cruce, s'o port pe umerii mei. O cruce a suferințelor cu care să mă cerci, de's vrednic să-Ți urmez. Crucea aceasta mi-ai ales-o Tu, după puterile mele. Dar mie nu mi se pare că mi-ai dat-o prea grea. De câte ori cad cu ea, mi se pare că m'ai nedreptățit. Mă uit în jur și crucile pe cari le ai dat celorlalți oameni, îmi par mai ușoare decât a mea. De câte ori n'am urit-o și am bârfit-o! De câte ori n'am vrut să

mă lapăd de ea! De-atâtea ori am vrut s'o las în mijlocul drumului și să mă 'ntorc înapoi...

Și atunci, Te-am simțit alături de mine muștrându-mă: „Ia-ți crucea și urmează Mă”... (Matei 16, 24)... „căci jugul Meu este bun și sarcina Mea ușoară” (Matei 13, 30).

Și când pasul meu era mai poticnitor, Tu, ca un Cirenean, mi-ai luat crucea de pe umeri și ai mers mai departe în locul meu.

Azi, când mi-ai pus înainte Crucea Ta, o văd cât e de mare și de grea. O văd și pe a mea, o biată cruciuliță cât o jucărie de copil... Mă rușinez când îmi amintesc, că mă plâng de ea. Dar, azi, m'am hotărât s'o port. In urma Ta, Te voi urma pe drumul mântuirii mele.

Vreau Doamne, „vreau să Te urmez oriunde vei merge” (Luca 22, 33). Impreună cu Ioan Apostolul și cu mironosițele, Te urmez până la Golgotha. Și îngenunchiat cu ei la piciorul Crucii Tale, mă rog cu tâlbarul: „Pomenește-mă, Doamne, când vei veni întru împărăția Ta” (Luca 23, 42).

Vasile St. Guzu
stud. teolog.

† Ștefan Rusu

A trecut la veșnice, Miercuri în 2 Aprilie 1941, un om al Bisericii, un om plin de credință și evlavie, un plugar neobosit și vrednic, un modest și lăminat român din Grăniceri (Otlaca), Ștefan Rusu.

Viața și faptele lui ni-l arată: om trimis de Dumnezeu în Otlaca; iar în Pusta Megheș a Otlăcii un adevărat binefăcător. Aci în Pustă, acuș 60 de ani, pe moșia situată în colțul de apus al județului Arad, azi sub stăpânire maghiară, Ștefan Rusu își începe misionarismul său, când un pământ al său din mijlocul pusteii îl împarte în vreo 60 grădini, dăruindu-le familiilor române sărace de acolo, ca să și înfiripeze căsuțe cu mici gospodării.

Mai târziu apoi, în 1912, din agoniseala sa zidește în mijlocul coloniei românești biserică, casă pentru preot și taie din moșia sa sesie parohială. Scriitorul acestor rânduri este primul preot-paroh al acestei ctitorii, timp de 6 ani și jumătate.

Ștefan Rusu era părintele săracilor, misionarul, care nu cunoaște oboseala, nu cruță nici o jertfă, ca să formeze și să întărească aici, în insula din marea ungurească, duh românesc, duh creștin și ortodox. Mi-a cerut să țin școală românească cu băieții din colonie și era pentru dânsul o deosebită bucurie ziua de încheiere, când vedea progresul elevilor la cartea românească, în cântări bisericesti și naționale.

Slujbele bisericesti se țineau la dorința dânsului — era și cantor de strană — ca la mănăstire,

La biserică era primul, urmat de familia lui și de toți, aceia, cari ascultau de îndemnul lui; cântarea lui în strană era plăcută, lină, melodioasă, era cu adevărat un bun cantor bisericesc și ortodox. Nu era nici o Utrenie, Vecernie, Ciasuri sau Liturgie înainte sfântită, Denii, la cari el și familia — soția cu fiicele Măriuța și Sandi, — ginerele Drăgan Simion cu nepoții Maxim și Simion, să nu fie prezenți. Cereza tuturor enoriașilor, gazde și săraci, să-l urmeze și la rugăciune și la spovedanie și împărtășire; era ascultat și pe mulți i-a atras la cele sfinte, știind el că *exemplele atrag* mai mult decât vorbele.

Ștefan Rusu a urmat ca nimeni altul îndemnul sf. Ap. Pavel: „*Tu priveghează, tu fă lucrul evanghelistului și slujba ta fă-o deplin*“, căci el oriunde și totdeauna a fost în slujba Evangheliei. Judecând omul după *sufletul, după zelul și dragostea* cu care-și îndeplinește menirea și slujba la care l-a chemat Dumnezeu, putem spune că Ștefan Rusu a fost de o mare valoare, bucurându-se de întreaga iubire și stimă a celor ce l-au cunoscut.

Pentru dânsul „*Răsplata muncii pentru Biserică*“ n'a fost motiv de îngâmfare. A cerut și i-a dat Dumnezeu „*duhul curățeniei și al gândului smerit, duhul răbdării și al dragostei*“, care „*îndelung rabdă, se milostivește, nu pizmuește, nu se trufește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu gândește și nici nu face răul*“. Astfel a fost Ștefan Rusu: suflet mare, uneori neînțeles de oamenii din lumea aceasta. A trăit nu pentru sine, nici pentru persoana sa, ci pentru alții.

Plecarea sa dintre noi în calea veșniciei, într-o zi mândră și caldă de primăvară, a fost pentru satul său zi de sărbătoare. Spre grădina veșniciei, trupul lui a fost însoțit de întreaga populație otlăcană, — plugari și cărturari, iar sufletul lui, de rugăciunile a 11 preoți, — a corului din Otlaca și fanfara premilitară din Curtici.

Cuvântări de despărțire au rostit: Păr. consilier C. Turicu, trimisul Prea Sf. Sale Părintelui Episcop Andrei și T. Draia, ca fost preot la ctitoria din Pusta Otlăcii.

Ștefan Rusu închide ochii la 85 ani, cu cartea de rugăciuni în mână. Numele lui se va pomeni din generație în generație, cât va străluci crucea de pe turnul bisericii ridicate de dânsul.

Frații preoți, în cuvântările lor, vor aduce exemplul de modestie, religiositate, râvnă și jertfă pentru Biserică și săraci, pe Ștefan Rusu din Otlaca, pentru că viața și faptele dânsului au fost prin aceste părți fără precedent.

T. Draia
preot ort. rom.

Despre ce să predicăm ?

La Paști (II. zi) să vorbim despre **înviere**. Pricina morții este păcatul (Rom. 6 v. 23), care destramă legătura, făcută de Dumnezeu, între trup și suflet. Incepem a muri din clipa când păcătuiim. Ceeace numim „*moarte*“ nu este decât ultimul act văzut al luptei de despărțire între trup și suflet.

În trupul omenesc, luat din țărână, Dumnezeu a suflat viață din viața Sa, iar în sufletul omenesc a întipărit chipul și asemănarea Sa. Omul făptuește în lume, cele bune sau cele rele, ca viețuind în trup și suflet, de aceea este nevoe ca trupul să învieze. Cel Atotputernic, care a fost în stare să creeze pe om din țărână, are puterea de a-i aduna cenușa trupului, de ori unde ar fi ea împrăștiată. Iar Judecătorul cel drept va răsplăti deodată, trupului și sufletului, ceea ce au făcut împreună.

Credința în înviere ne întărește în convingerea că prevedința divină cârmuește lumea, ne îndeamnă a fugi de rău și a făptui binele, știind că avem să dăm seama despre toate, ne mângăie în suferinți și greutățile vieții, turnându-ne în suflet liniște și pace.

Învierea tuturor morților se va petrece la venirea a doua a Mântuitorului (I. Cor. 15 v. 22; I. Tess. 4 v. 16), dar de ziua și de ceasul acela nimeni nu știe, numai Tatăl (Mt. 24 v. 36). Trupurile moarte zac în pământ ca grăunțele de grâu (I. Cor. 15 v. 37), așteptând primăvara învierii. Nici trupurile sfâșiate de fiare, arse sau înghițite de apă, nu sunt pierdute. Dumnezeu cel atotputernic va aduna ale sale, ori de unde ar fi risipite. (Ezec. 37 v. 7—10; Is. 26 v. 19).

Credința noastră în înviere se razimă pe trei temeuri puternice: a) *Cuvintele Mântuitorului*; b) *învierea trupului Său*; și c) *prezența Duhului lui Dumnezeu în noi*.

Mântuitorul a vorbit despre *două feluri de învieri*: una ce se petrece încă în această viață, a necredincioșilor cari vin la credință (In. 5 v. 25), și cealaltă, la sfârșitul veacurilor, a trupurilor celor din morminte (In. 5 v. 28). Dovadă că sunt și *2 feluri de morți*: una, cea adevărată, a sufletului mort în păcate, care în ziua învierii celei de apoi își va primi osânda; a doua, a trupurilor adormite în moarte, care se vor scula pentru „*învierea vieții*“ (In. 5 v. 29). Fiecare din cele două părți ale omului: trupul și sufletul, își are moartea și învierea sa.

„Sufletul este viața trupului și Dumnezeu este viața sufletului“ (Fer. Augustin). Sufletul moare când pierde pe Dumnezeu, precum trupul când pierde sufletul. Deși moartea sufletului nu se vede, ea este mult mai grozavă decât cea a trupului.

Sufletul despărțit prin păcat de Dumnezeu, este un cadavru mișcător și un mormânt viu. (Apoc. 3 v. 1).

Trupul creștinului, fiind unit cu Hristos prin botez, îi aparține Lui (Rom. 6 v. 11, 16; I. Cor. 6 v. 13), iar El iubeste pe ai săi până la sfârșit (In. 13 v. 1), „ține toate cu cuvântul puterii Sale“ (Evr. 1 v. 3), înviază pe cei morți și chiamă la ființă cele ce încă nu sunt (Rom. 4 v. 17). Adormirea noastră în moarte cu trupul nu este fără de nădejdea învierii, ca a celor necredincioși, deoarece dacă credem că Iisus a murit și a înviat, tot așa credem că Dumnezeu pe cei adormiți întru Iisus, aduce-i va împreună cu El. (I. Tess. 4 v. 13-14).

„Cerul și pământul vor trece — zice Mântuitorul — dar cuvintele Mele nu vor trece“ (Mt. 24 v. 35).

Trupul înviat al Mântuitorului este „începătura“ și modelul învierii celor adormiți. Dacă nu este o înviere a morților, atunci nici Hristos n'a înviat. Inșă precum în Adam toți mor (Rom. 5 v. 12) așa și întru Hristos toți vor învia. Este nevoie ca trupul nostru deacum, stricat prin păcat și măcinat de boale, să se desfacă iarăș în țărână, de unde a fost luat, pentru a fi rezidit spre o altă viață, pe care nu o poate moșteni carnea și sângele. Trupul de acum este putrezitor, dar va învia întru nestrăciune; când moare este urât (întru necinste), dar va învia întru putere; moare ca unul pământesc și înviază ca unul ceresc. (I. Cor. 15 v. 13, 20, 22, 42, 43, 47, 50).

Sfântul Duh sălășluște întru noi, din clipa botezului, ca într'o biserică, ne curățește sufletul, ne sfințește și ne îndreptează (I. Cor. 3 v. 16; 6 v. 11), pregătindu-ne încă din această viață pentru înviere. Sufletul nostru, unit cu Domnul (I. Cor. 6 v. 17), îi supune Lui și trupul, încât acesta ia parte la viața sufletului, făcându-se o jertfă vie, sfântă, Domnului bineplăcută (Rom. 12 v. 1). Acela care a numărat și perii capului nostru (Mt. 10 v. 30) va purta de grijă și țărânei trupului nostru, pe care nimic nu o poate răpi din mâna Lui (In. 10 v. 29). Iar dacă duhul celui ce a înviat pe Iisus din morți locuște întru noi, El, cel ce a înviat pe Iisus din morți, vii va face și trupurile noastre muritoare, din pricina Duhului Său, carele sălășluște întru noi. (Rom. 8 v. 11).

Având aceste cheazăii, creștinul trăește cu mângăerea învierii și nu se îngrozește de moarte. El se împacă ușor cu gândul ei, încât nu va mai privi trupul ca un lăcaș plăcut, ci doar ca o închisoare pentru suflet și ca o piedecă în calea totalei uniri cu Dumnezeu. Creștinul știe că are de făcut două călătorii. Una, în trup, aici jos, departe de Dumnezeu, a doua, departe de trup și aproape de Dumnezeu (II. Cor. 5 v. 6-8). Niciuna din aceste călătorii nu e o despărțire definitivă

între trup și suflet. Umblăm în trup pentru a merge la Dumnezeu, apoi mergem cu sufletul la Dumnezeu în nădejdea de a ne întoarce cu el la trupul învierii. Să nu ne legăm de trup ca și cum am rămânea totdeauna în el, iar când eșim din el să nu ne întristăm ca și cum nu ne-am mai întoarce la el. În felul acesta scăpăm de groaza morții, și când ceasul din urmă ni se va apropia, vom adormi în pace și nădejde, știind că dacă pământeasca noastră locuință, în cortul acesta se va desface: avem în ceruri clădire de la Dumnezeu, casă veșnică, nefăcută de mână, deaceea suspinăm în acest trup, dorind să ne îmbrăcăm cu locuința noastră cea din cer (II. Cor. 5 v. 1-2).

Sf. Ioan Gură de Aur zice: E nevoie ca Ziditorul să repare casa ce ni s'a dat. Până când o strică și rezidește pe cea nouă, noi trebuie să eșim din ea. Ce am face între dărâmături și praf? El ne dă sălaș în palatul său din cer, ca să așteptăm acolo, la odihnă, repararea totală a vechei noastre case.

*

„Eu sunt învierea și viața; celce va crede în Mine va fi viu, chiar dacă va muri“ (In. 11 v. 25).

„Și noi credem: pentru aceea și grăim, știind că Cel ce a înviat pe Domnul Iisus ne va învia și pe noi cu Iisus. Deaceea nu ne descurajăm, și măcar că omul nostru cel din afară se prăpădește, omul nostru cel dinlăuntru se înouește din zi în zi, pentru că suferința noastră, ușoară și de o clipă, ne agonisește nouă, mai presus de orice măsură, o cumpănă veșnică de mărire, ca unora cari n'avem în vedere cele ce se văd, dar cele ce nu se văd, fiindcă cele ce se văd sunt vremelnice, pe când cele ce nu se văd sunt vecinice“ (II. Cor. 4 v. 13-18).

„Aștept învierea morților și viața veacului ce va să vie!“

Cărți și Reviste

Preot Nicolae Vonica: Preotul și sănătatea poporului. Sibiu 1940. pp. 79, prețul: lei 30.

În concepția de viață creștină, trupul omului este socotit „mădular al lui Hristos“, lăcaș al Duhului Sfânt, înveliș al sufletului și împreună lucrător cu el pentru câștigarea vieții veșnice. Sufletul fiind o scânteie divină așezată de Creator în om, la începutul ființării lui, cu un scop bine definit, nu-și poate atinge acest scop decât printr'o conlucrare armonioasă și permanentă cu trupul ce-l adăpostește în mădularele lui. Cu alte cuvinte, mântuirea nu și-o poate câștiga omul decât numai în timpul când viețuiește în trup, pe pământ. Ba ce e mai mult, sufletul nu se va despărți de trup nici în bucuria vieții veșnice.

Din această înaltă concepție decurge valoarea pe care însuș creștinismul o dă trupului, precum și grija cea mare ce trebuie să o dăm acestui trup, întru apărarea și păstrarea sănătății lui.

La noi Românii însă, sănătatea poporului, mai ales la sate, a devenit de multă vreme una din cele mai acute probleme de Stat. În fiecare an nenumărate vieți trebuie să-și dea tributul lor feluritelor boale sociale, cari macină viața țărânului nostru dela sate.

Pentru înlăturarea acestor efecte dezastruoase se cere o conlucrare armonică și desinteresată a tuturor factorilor de răspundere, din viața obștească a neamului. Medici, preoți, învățători etc. trebuie să-și întindă frățește mâna pentru a scăpa neamul de acest pericol nimicitor.

Acesta este imboldul sufleteșc din care s'a zămislit noul volum al părintelui Nicolae Vonica intitulat: „*Preotul și sănătatea poporului*“. În paginile lui ni se înfățișează una din cele mai importante laturi ale activității noastre preoțești: *grija pentru sănătatea poporului*. Preotul fiind nu numai mijlocitorul harului dumnezeesc, între Dumnezeu și om, ci și *părintele* turmei lui, el trebuie să aibe o grije deosebită de toate durerile și primejdiile fiilor săi sufletești. El nu poate sta nepăsător în fața măcinării sănătății lor, ci trebuie să caute să zăgăzuiască prin toate mijloacele ce-i stau la îndemână acest pericol.

Locul și activitatea preotului pentru îngrijirea sănătății poporului ne-o înfățișează părintele autor, într'o formă ușoară și bine încheată, în următoarele capitole ale cărții Cucerniciei sale: I. Valoarea creștină a sănătății trupești; II. Un alt motiv puternic; III. Starea sănătății poporului nostru; IV. Cauze și efecte; V. Preotul-sanitar; VI. Mica farmacie parohială; VII. Activitatea sanitară a preotului; VIII. Asistența preventivă; IX. Asistența curativă; X. Asigurarea socială parohială; și XI. Preotul, medicul și așezămintele sociale ale Bisericii.

Din ele se desprinde necesitatea imperioasă a activității preotului sanitar, a preotului care înarmat cu cunoștințe temeinice de medicină preventivă și curativă, să coboare cât mai des în mijlocul poporului și să-i aline atât cât poate, nenumăratele suferințe de pe urma atâtor boale sociale. Conlucrând cu medicul circumscripției și cu ceilalți factori răspunzători, preotul în felul acesta își îndeplinește una din cele mai necesare laturi ale pastorației sale, aceea de samarinean al turmei lui.

Cartea părintelui N. Vonica din care se desprind aceste salutare idei, merită să fie răspândită cât mai mult, iar programul ce ni-l înfățișează

șează cu atâta entuziasm preoțesc, să-l pună în faptă fiecare semănător în ogorul Domnului.

Pr. D. Tudor

Biserica Bănățeană este titlul organului oficial al Episcopiei de Timișoara, care până acum a apărut sub titlul: Buletinul sf. Episcopii a Timișoarei.

Revista e redactată sub direcția P. C. Prot. Dr. Ștefan Cioroianu, vechiu publicist și prea bine cunoscut autor de predici pentru toate ocaziile.

Primul număr cuprinde cuvântările rostite cu prilejul instalării P. S. S. Episcopului Vasile Lazarescu.

Urăm confratelui timișorean și P. Cucernicului său director viață lungă și spor bogat în vestirea sfintei Evanghelii.

Informațiuni

■ **Jurământul recruților** din Garnizoana Arad s'a luat Sâmbătă la 5 Aprilie 1941 în toată țara.

La Arad festivitatea s'a desfășurat în piața Catedralei. După serviciul religios, oficiat într'un sobor de șase preoți, P. S. S. Părintele Episcop Andrei a adresat soldaților adunați în careu o însuflețită și zguduitoare cuvântare despre însemnătatea, cuprinsul și sfințenia jurământului pe care l-au făcut în fața bisericii și a lui Dumnezeu, ca să apere țara și să desrobească cele peste patru milioane de Români, cari trăesc astăzi sub stăpâniri străine în cea mai dureroasă robie.

După ce toți soldații au depus în grupuri jurământul pe drapel, a urmat în fața primăriei Municipiului defilarea trupei. Au fost de față reprezentanții tuturor autorităților de Stat, elevi de școală și număros public.

■ **Focul războiului** s'a aprins și în sud-estul european, în frumoasa dimineață a zilei de 6 Aprilie 1941.

În urma reacțiunii ce s'a întâmplat în sânul poporului jugoslav după aderarea guvernului la pactul tripartit, care a avut de rezultat imediat răsturnarea guvernului și a regenței prințului Paul și urcarea pe tron a tinărului rege Petru II, — precum și în urma debarcării englezilor pe teren grec și jugoslav, Germania a intervenit îndată cu formidabila ei forță armată, care de prezent înaintează atât pe frontul Banatului, cât și pe cel din Bulgaria.

După toate semnele Germania în scurt timp va fi stăpâna Peninsulei Balcanice.

■ **Un oarecare Garion** trimite din Elveția un articol ziarului „Știrea“ despre „Săptămânile Evangheliei“ la protestanții elvețieni, în care își

exprimă admirația față de preoții catiheti și față de orele de rugăciuni, cântări și cetiri biblice din Elveția. În același timp ocărește pe „popii” satului românesc și învinuște „Biserica cea vie care s'a lăpădat de biserică cea sfântă” pentru că au părăsit multe din bunele obiceiuri strămoșești.

Mentalitatea aceasta de iobag și atitudinea de a vedea la alții numai lucruri bune și la noi numai lucruri rele, nu o întâlnim acum, primaoră. Am mai întâlnit-o și am denunțat-o destule ori cu toată energia, fiind o mentalitate bolnavă, o atitudine greșită, pe care o au spiritele neisprăvite și pornite cu toată înverșunarea spre o critică destructivă.

Sunt atâtea lucruri bune care se fac și există, slavă Domnului, și la noi și rămânem străini de ele. Nu le vedem dintr'o condamnabilă miopie spirituală, sau din lipsă de informații precise. Trebuie să vină la noi în țară oameni din străinătate, ca să ne refacă moralul și să ne inspire încredere în valorile noastre proprii. Asupra lor — în parte — am stărunit nu de mult în legătură cu lucrarea de curând tipărită a d-lui prof. S. Mehedinți despre „Creștinismul românesc”, pe care o recomandăm cu toată căldura d-lui Garion pentru a-i sta în ajutor să-și corecteze aprecierile greșite ce le are în aceeași discuție.

Dar îl putem trimite și pe teren. Numai aci în Arad, dacă s'ar interesa de mersul catehizației și ar privi raporturile dintre catiheti și copiii de școală primară, s'ar putea încredința că nici catihetii nostri nu sunt tocmai așa departe de sufletele copiilor, cum crede D-sa. Să ostenească de pildă până în Grădiște, la păr. C. Mureșan și să asiste la o lecție sau la un examen de religie, să vadă pe bietul „popă” cât este de iubit și cu câte emoții se despart copiii de el și de școală.

S'ar convinge și d-l Garion (este acesta nume românesc?) că nici preotul român, nici Biserica ortodoxă nu au părăsit bunele obiceiuri strămoșești, ci oamenii cari nu le mai ascultă glasul și se cramponază în mentalități, atitudini și aprecieri care dărâmă în loc să zidească.

■ **Conferința pastorală dela Gurahonț.** Într'un spirit de caldă manifestare a simțului datoriei, preoțimea din tractul Gurahonț s'a întrunit în ziua de 3 Aprilie a. c. la sf. biserică din Gurahonț, unde s'a împărțit cu Sf. Taine.

După serviciul divin, preoțimea, împăcată cu Dumnezeu, trece în localul fostei școale confesionale, unde se desfășură programul conferinței pastorale de primăvară.

Aci P. C. Protopărinte Constantin Lazar prin cuvinte de îndemnuri bune pe teren pastoral, deschide ședința.

Cuc. preoți: Dr. Roman Popa-Bonțești, Virgil Bulz-Gurahonț, Gheorghe Cereanț-Almaș și Aurel Jiva-Rădești cetesc tema: „Mijloace de deșteptare și adâncire a pietății creștine ortodoxe”. Din criticile și observațiile binevoitoare ale C. preoți s'a ajuns la concluzia că în lucrarea sa Pr. Dr. R. Popa a făcut expunerea dogmatică a acestei teme, tratând pietatea ca un dar de sfințenie și întărire a Duhului Sfânt. Pr. Gh. Cereanț a tratat-o din punct de vedere practic și psihologic, ca un produs al sufletului. În același cerc de vedere, psihologic și practic au tratat-o C. preoți Virgil Bulz și Aurel Jiva.

După terminarea discuțiilor asupra temei sus menționate, Pr. Dr. Roman Popa-Bonțești citește temeinic referat asupra lucrării „Pocăința” de Pr. Dr. Ilarion Felea.

După ce trece în revistă impresiile culese de pe câmpul vast al acestei lucrări, Pr. Dr. Roman Popa încheie astfel: „Această lucrare... va servi ca un izvor inepuizabil de alimentare duhovnicească, pentru cei dornici de a străbate înțelesul și însemnătatea pocăinței”.

În continuare propune ca părți din această operă, I și III, să fie extrase și tratate într-o broșură separată, pe înțelesul poporului.

Referatul Pr. Dr. R. Popa-Bonțești asupra „Pocăinței” Pr. Felea a scos la iveală comorile acestei opere și a fost primită cu aplauzele unanime a C. preoți.

În urma altor discuții de interes pastoral, P. C. Protopop Constantin Lazar, prin cuvinte pline de dragoste frățească, mulțumește tuturor pentru reușita conferinței.

Pr. I. I.

Nr. 1848/1941.

Comunicat

Publicăm spre știință și conformare următoarele:

În bugetele parohiilor și cancelariilor protopopești, începând cu anul financiar 1941-42 și cei următori, protopopii și preoții conducători ai oficiilor parohiale nu pot înscrie și vota prin corporațiunile respective, *nici un fel de remunerație* dela parohie sau protopopiat sub titluri ca acestea: pausal de cancelarie, catehizație, redactarea socoților, scripturistica, conducerea oficiului parohial etc., întrucât obligațiunile de felul acesta intră în chip firesc în rândul îndatoririlor de natură administrativă ale funcțiunii de paroh și protopop (Art. 107 din Instrucțiunea Nr. 8591/1901).

În schimb, drepturile personale câștigate și cari și azi își au justificarea lor morală și legală, ca: chiria pentru locuința preotului, răscumpărarea birului preoțesc, încălzit și luminat pentru biroul protopopesesc și parohial etc., se vor înscrie și vor fi menținute în aceste bugete la nivelul drepturilor câștigate în trecut și în limita puterilor materiale actuale ale protopopiatului sau ale parohiei respective.

Arad, din ședința economică a Consiliului eparhial dela 27 Martie 1941.

† Andrei
Episcop.

P. Dabu
exactor eparhial.